

Eksamen

23.05.2019

NOR1211-NOR1231 Norsk hovudmål / Norsk hovedmål
NOR1218-NOR1238 Norsk for elevar/elever med samisk
eller finsk som andrespråk

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 5 timar.
Hjelpemiddel	<p>Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå opent Internett og andre verktøy som kan brukast til kommunikasjon. For norsk, samisk, finsk som andrespråk og framandspråka er heller ikkje omsetjingsprogram tillatne.</p> <p>Når du bruker nettbaserte hjelpemiddel under eksamen, har du ikkje lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måtar å utveksle informasjon med andre på er ikkje tillate.</p>
Bruk av kjelder	<p>Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei.</p> <p>Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrifter eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.</p>
Vedlegg	<p>Abdi, Guleed. <i>Den nye norsken. Slangordbok</i>. Oslo: Kagge Forlag, 2013</p> <p>Aisato, Lisa. «Jeg så deg på insta». Illustrasjon i Linn Skåber: <i>Til ungdommen</i>. Oslo: pitch forlag, 2018</p> <p>Aspaas, Kathrine. «En vakrere verden er mulig». Utdrag frå kronikk på nrk.no 04.03.2018, https://www.nrk.no/ytring/en-vakrere-verden-er-mulig-1.13938304 Nedlastingsdato 25.09.2018</p> <p>Christensen, Lars Saabye. «(mayday)». <i>Den akustiske skyggen</i>. Oslo: Cappelen, 1993</p> <p>Ditlevsen, Tove. «Vår». <i>Den onde lykken og andre noveller</i>. Oslo: Den norske Bokklubben, 1999 (først gitt ut i <i>Den fulde frihed</i>, 1944)</p> <p>Fondevik, Birgitte. «Menneske og språk på vandring», <i>Sunnmørsposten</i> 23.06.2016</p> <p>Noregs Mållag, Facebook-sida til språkorganisasjonen Noregs Mållag, www.nm.no Nedlastingsdato 15.11.2018</p> <p>Jacobsen, Rolf. «Aldri før ---». <i>Nattåpent</i>, Oslo: Gyldendal Forlag, 1985</p> <p>Puchowski, James. «Målet er å unngå at folk rundt deg skal tenkja 'stakkars utlending'». <i>Framtida.no</i> 28.02.2017. https://framtida.no/2017/02/28/malet-er-a-unnga-at-folk-rundt-deg-skal-tenkja-stakkars-utlending Nedlastingsdato 24.09.2018</p>
Informasjon om oppgåva	Du skal svare på oppgåva i del A. I del B er det fire oppgåver, og du skal svare på éi av dei. Bruk linjeavstand 1,5 og skriftstorleik 12.
Informasjon om vurderinga	Sjå eksamensrettleiinga med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen. Eksamensrettleiinga finn du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Nynorsk

Du skal svare på oppgåva i del A og på éi av oppgåvene i del B. Legg merke til at det står ein kommentar under kvar oppgåveinstruks. Kommentaren er til hjelp for å løyse oppgåva.

Del A Kortsvarsoppgåve

Svaret bør ikkje vere på meir enn cirka 250 ord.

Vedlegg:

- Facebook-sida til språkorganisasjonen Noregs Mållag, lasta ned 15.11.2018

Gjer greie for det du meiner er hovudformålet med denne Facebook-sida. Forklar korleis dei retoriske appellformene er brukte for å oppnå dette formålet. Bruk eksempel frå vedlegget.

Kommentar: Du skal svare på ein presis måte og bruke relevant fagspråk.

Del B Langsvarsoppgåver

Skriv nummeret på den oppgåva du vel, og lag overskrift sjølv.

Oppgåve 1

Vedlegg:

- «Mennesker og språk på vandring» av Birgitte Fondevik, *Sunnmørsposten* 23.06.2016
- «Målet er å unngå at folk rundt deg skal tenkja 'stakkars utlending'» av James Puchowski, *Framtida.no* 28.02.2017
- Utdrag frå *Den nye norsken. Slangordbok*, 2013
- Facebook-sida til språkorganisasjonen Noregs Mållag, lasta ned 15.11.2018

Vedlegga viser ulike sider ved det språklege mangfaldet i Noreg. Skriv ein resonnerande tekst der du drøftar kva moglegheiter og utfordringar det språklege mangfaldet gir oss. Bruk eksempel frå minst tre av vedlegga.

Kommentar: Det skal komme tydeleg fram av svaret ditt at du bruker synspunkt og eksempel frå dei vedlagde tekstane. Du kan også bruke relevant kunnskap du har om språkpolitikk, språkdebatt, språkleg variasjon og talemålsutvikling.

Oppgåve 2, 3 og 4 står på neste side.

Oppgåve 2

Vedlegg:

- «Aldri før» av Rolf Jacobsen, 1985
- «(mayday)» av Lars Saabye Christensen, 1993

Samanlikn dei to dikta, og gjer greie for modernistiske trekk i dei.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhald i dei to tekstane og bruke relevant fagspråk. Du skal vise kunnskap om den modernistiske tradisjonen.

Oppgåve 3

Vedlegg:

- «Aldri før» av Rolf Jacobsen, 1985
- «En vakrere verden er mulig» av Kathrine Aspaas, 2018
- «Jeg så deg på insta», teikning av Lisa Aisato, 2018

Dei tre vedlegga handlar om forholdet mellom teknologi og menneske. Skriv ein kreativ tekst der du utforskar denne tematikken. Bruk vedlegga når du skriv.

Kommentar: Oppgåva opnar for ulike løysingar. Det skal komme fram at du har brukt tekstvedlegga, men du kan bruke dei på ulike måtar i svaret ditt. Du kan vise kreativitet gjennom dei innfallsvinklane du vel, og måten du bruker språket på.

Oppgåve 4

Vedlegg:

- «Vår» av Tove Ditlevsen, 1944

Tolk novella.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhald i novella. Du skal bruke relevant fagspråk og konkrete eksempel frå teksten.

Bokmål

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	Eksamen varer i 5 timer.
Hjelpemidler	<p>Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. For norsk, samisk, finsk som andrespråk og fremmedspråkene er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.</p> <p>Når du bruker nettbaserte hjelpemidler under eksamen, har du ikke lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måter å utveksle informasjon med andre på er ikke tillatt.</p>
Bruk av kilder	<p>Hvis du bruker kilder i besvarelsen din, skal de alltid oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.</p> <p>Du skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Hvis du bruker utskrifter eller sitater fra Internett, skal du oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.</p>
Vedlegg	<p>Abdi, Guleed. <i>Den nye norsken. Slangordbok</i>. Oslo: Kagge Forlag, 2013</p> <p>Aisato, Lisa. «Jeg så deg på insta». Illustrasjon i Linn Skåber: <i>Til ungdommen</i>. Oslo: pitch forlag, 2018</p> <p>Aspaas, Kathrine. «En vakrere verden er mulig». Utdrag fra kronikk på nrk.no 04.03.2018, https://www.nrk.no/ytring/en-vakrere-verden-er-mulig-1.13938304 Nedlastingsdato 25.09.2018</p> <p>Christensen, Lars Saabye. «(mayday)». <i>Den akustiske skyggen</i>. Oslo: Cappelen, 1993</p> <p>Ditlevsen, Tove. «Vår». <i>Den onde lykken og andre noveller</i>. Oslo: Den norske Bokklubben, 1999 (først utgitt i <i>Den fulde frihed</i>, 1944)</p> <p>Fondevik, Birgitte. «Menneske og språk på vandring». <i>Sunnmørsposten</i> 23.06.2016</p> <p>Noregs Mållag. Facebook-sida til språkorganisasjonen Noregs Mållag, www.nm.no Nedlastingsdato 15.11.2018</p> <p>Jacobsen, Rolf. «Aldri før», <i>Nattåpent</i>, Oslo: Gyldendal Forlag, 1985</p> <p>Puchowski, James. «Målet er å unngå at folk rundt deg skal tenkja stakkars utlending», Framtida.no https://framtida.no/2017/02/28/malet-er-a-unnga-at-folk-rundt-deg-skal-tenkja-stakkars-utlending Nedlastingsdato 24.09.2018</p>
Informasjon om oppgaven	Du skal svare på oppgaven i del A. I del B er det fire oppgaver, og du skal svare på én av dem. Bruk linjeavstand 1,5 og skriftstørrelse 12.
Informasjon om vurderingen	Se eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen. Eksamensveiledningen finner du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Bokmål

Du skal svare på oppgaven i del A og på én av oppgavene i del B. Legg merke til at det står en kommentar under hver oppgaveinstruks. Kommentaren er til hjelp for å løse oppgaven.

Del A Kortsvarsoppgave

Svaret bør ikke være på mer enn cirka 250 ord.

Vedlegg:

- Facebook-siden til språkorganisasjonen Noregs Mållag, lastet ned 15.11.2018

Gjør greie for det du mener er hovedformålet med denne Facebook-siden. Forklar hvordan de retoriske appellformene er brukt for å oppnå dette formålet. Bruk eksempler fra vedlegget.

Kommentar: Du skal svare på en presis måte og bruke relevant fagspråk.

Del B Langsvarsoppgaver

Skriv nummeret på den oppgaven du velger, og lag overskrift selv.

Oppgave 1

Vedlegg:

- «Mennesker og språk på vandring» av Birgitte Fondevik, *Sunnmørsposten* 23.06.2016
- «Målet er å unngå at folk rundt deg skal tenkja 'stakkars utlending'» av James Puchowski, *Framtida.no* 28.02.2017
- Utdrag fra *Den nye norsken. Slangordbok*, 2013
- Facebook-siden til språkorganisasjonen Noregs Mållag, lastet ned 15.11.2018

Vedleggene viser ulike sider ved det språklige mangfoldet i Norge. Skriv en resonnerende tekst der du drøfter hvilke muligheter og utfordringer det språklige mangfoldet gir oss. Bruk eksempler fra minst tre av vedleggene.

Kommentar: Det skal komme tydelig fram av svaret ditt at du bruker synspunkter og eksempler fra de vedlagte tekstene. Du kan også bruke relevant kunnskap du har om språkpolitikk, språkdebatt, språklig variasjon og talemålsutvikling.

Oppgave 2

Vedlegg:

- «Aldri før» av Rolf Jacobsen, 1985
- «(mayday)» av Lars Saabye Christensen, 1993

Sammenlign de to diktene, og gjør greie for modernistiske trekk i dem.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhold i de to tekstene og bruke relevant fagspråk. Du skal vise kunnskap om den modernistiske tradisjonen.

Oppgave 3

Vedlegg:

- «Aldri før» av Rolf Jacobsen, 1985
- «En vakrere verden er mulig» av Kathrine Aspaas, 2018
- «Jeg så deg på insta», tegning av Lisa Aisato, 2018

De tre vedleggene handler om forholdet mellom teknologi og menneske. Skriv en kreativ tekst der du utforsker denne tematikken. Bruk vedleggene når du skriver.

Kommentar: Oppgaven åpner for ulike løsninger. Det skal komme fram at du har brukt tekstvedleggene, men du kan bruke dem på ulike måter i svaret ditt. Du kan vise kreativitet gjennom de innfallsvinklene du velger, og måten du bruker språket på.

Oppgave 4

Vedlegg:

- «Vår» av Tove Ditlevsen, 1944

Tolk novellen.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhold i novellen. Du skal bruke relevant fagspråk og konkrete eksempler fra teksten.

(blank side)

Noregs Mållag ✓
@noregsmallag

- Heim
- Om
- Bilete
- Hendingar
- Videoar
- Innlegg
- Samfunn
- Fundraisers
- Info and Ads

Opprett ei side

Saman er ein mindre åleine!

Meld deg inn!

Likt

Følgjer

Del

...

Gje pengar

Send melding

Skriv eit innlegg

Skriv eit innlegg ...

Bilete/Video
 Merk vener
 Sjekk inn

...

Bilete

Visste du at i 2004 kåra VG "kjærleik" til Noregs vakraste ord?

#eitlevandespråk

Visste du at Noreg var ein av dei fyrste formelt fleispråklege statane i verda?

#eitlevandespråk

Visste du at Jon Fosse er omsett til over 40 språk?

#eitlevandespråk

Visste du at om lag 600 000 nordmenn brukar nynorsk?

#eitlevandespråk

[Sjå alle](#)

Samfunn [Sjå alle](#)

Inviter venene dine til å like denne sida

14 011 personar likar dette

13 775 personar følgjer dette

Om [Sjå alle](#)

Lilletorget 1
0184 Oslo, Norway
[Få vegforklaring](#)

23 00 29 30

[Send melding](#)

[www.nm.no](#)

Ideell organisasjon

[Foreslå endringar](#)

Liknande sider

Norsk Målunddom
Ideell organisasjon

Lik dette

Framtida ✓
Nyhende- og medienettside

Lik dette

Mennesker og språk på vandring

«Menneske og språk på vandring» er tittelen på ei ny temautstilling i Ivar Aasen-tunet. Gjennom intervju med mennesker som har flyttet hit til landet, retter utstillinga søkelyset mot språk og identitet. Hvordan er det å komme til et nytt land og måtte lære seg et nytt språk? Hva skjer med morsmålet når en ikke lenger har mulighet til å bruke det på samme måte som før? [...]

I utstillinga møter vi mennesker som har flyttet til Norge av ulike grunner. Det kan være krig i hjemlandet, mangel på arbeid eller kjærlighet som har ført dem hit. Med seg i bagasjen har de noen av de mange språkene som finnes i verden. For oss er det fremmede, spennende og eksotiske språk. Det er språk som skrives med nydelige, sirlige skrifttegn. Språk som skrives fra høyre til venstre. Språk med, for oss, umulige klikkelyder. Språk med ulike tonefall og melodier. Språk rike på ord for å uttrykke slektskap og familie, og språk med et utall av vakre poetiske hilsemåter. Til sammen dreier det seg om over 200 forskjellige språk som blir snakket rundt omkring i ulike hjem. Det språklige mangfoldet i Norge er på denne måten blitt enda større. Dette åpner for en unik mulighet for oss alle til å utforske og lære mer om andre språk, og dermed også om vårt eget. En mulighet som lærerne i skolen kan bruke som en ressurs i språkundervisningen og gjøre den mer spennende og interessant for alle elever.

Av Birgitte Fondevik, Sunnmørsposten 23. juni 2016, utdrag

Målet er å unngå at folk rundt deg skal tenkja «stakkars utlending»

Som dei fleste norsktalande utlendingane, slit eg framleis med å forstå visse dialektar. Nokre gongar har eg ikkje noko anna val enn å spørja; «hva sa du for noe?», og be om djupare forklåringar slik at eg forstår.

Når eg møter folk frå indre strøk i Rogaland og Hordaland, er det som eg snakkar med nokon som mumlar. Det er frustrerande. Men – det er jo situasjonen i Noreg, og det hjelper sjølvstakt ikkje å klaga.

Læreboknorsk

Men – og dette er viktig – eg har aldri bedt nokon leggja om til ein annan dialekt eller munnleg bokmål. Det går berre ikkje an. Det kan nok verka litt deprimerande av og til.

Eg veit at eg KAN norsk, men når eg snakkar med nokon som openbert ikkje snakkar på ein sånn «normert» måte, kan eg lett føla meg litt stressa når eg ikkje forstår.

Eg snakkar og skriv ikkje feilfritt. Men, lat oss vera realistiske: det er mange nordmenn der ute som også skriv feil, som snakkar utydeleg, som ikkje har peiling på kva andre seier – spesielt når dei er i samtale med nokon med veldig brei dialekt.

På norskkurs lærer du deg å bruka ei form for norsk som berre finst i lærebøker – som berre finst i hovuda på dei som vurderer deg på eksamen.

Du blir etter kvart litt paranoid, alltid usikker, alltid på jakt etter ei form for norsk som er perfekt. Setningane dine blir lengre, meir innvikla, altfor høgtidelege. Du byrjar å skapa utfordringar som ikkje finst. Berre fordi du vil overtyda andre om at du «kan» norsk.

Målet ditt er alltid å unngå at folk rundt deg skal ta til å tenkja «stakkars utlending, han/ho prøver jo ...». Eit anna, kanskje viktigare, mål er at du ikkje legg om til engelsk.

Av James Puchowski, Framtida.no 28. februar 2017, utdrag

Den nye norsken. Slangordbok

Læpse

Betyr å klappe til noen i ansiktet.

Person 1: Hva skjer'a kølletryne?

Person 2: Hva? Kølletryne? Pass på før jeg **læpser** deg!

Stammer fra det engelske ordet «slap», som betyr å slå til/klappe til noen, og har blitt gjort om.

Lættis

Betyr morsomt. Blir brukt når noe er så utrolig morsomt at det trengs et annet ord enn «morsomt» for å beskrive hvor utrolig morsomt det er.

Person 1: Man, må vise deg en syk video på YouTube! Se den her.

Person 2: Ha ha ha, sykeste jeg har sett! Måten han tryner på, er helt **lættis**!

Kommer fra det norske ordet «latterkrampe» og har blitt forkortet og endret på.

Lø

Å være lø er å være gal.

Person 1: Se nå, man, skal slå rekorden din, jeg skal spise to spiseskjeer med kanel!

Person 2: Du er løøø ass, man!

Stammer fra Oslo øst. Ukjent opprinnelse.

Swag

Å ha swag er å ha en kul klesstil/væremåte. Denne klesstilen/væremåten er definert av amerikansk popkultur.

Person 1: Ei, sjof X 'a, han har en grov snapback og syke sko, da!

Person 2: Han kjører swag.

Stammer fra det engelske ordet «swagger», som betyr det samme. Blir også brukt som slangord over hele verden.

Av Guleed Abdi, 2013. Utdrag

Aldri før – – –

Aldri før
har vi hatt så dype stoler
og så brede sofaer rundt bakenden.

Aldri før
har teknokratene gjort slike underverk med verden
at hjertene er blitt så mørkredde av angst
at vi må gå i dekning bak oss selv.

Aldri før
har ordene måttet skrikes så høyt
og bilder og lyd måttet sprites opp med Cola
for å trekke tankene bort og gjøre oss ufarlige.

Aldri før har det hastet slik. Aldri før
har vi lengtet slik
etter menneskestemmer bak ordene,
sannhet og hjertevarme bak kråkenes skrik.

*Av Rolf Jacobsen
Fra/frå Nattåpent, 1985*

Teknokrat: tilhenger av et samfunn der teknologien er viktig

(mayday)

så mange menn med mobiltelefon
har jeg aldri sett
de står jo nesten på hvert hjørne nå
i portrom
på holdeplasser
de sitter i kafeteriaene
og under trærne
i parken

det ser ut som om de holder
en teddybjørn
tett inntil kinnet
og tror at den forstår
alt de sier

men jeg må jo gå ut fra
at de snakker med noen

noen ganger lurar jeg på
om de ringer til hverandre

det tviler jeg på

det er nesten for
vakkert til å være sant

*Av Lars Saabye Christensen
Fra/frå Den akustiske skyggen, 1993*

En vakrere verden er mulig

«Vi kan bruke teknologien godt. Vi kan bruke den til å overlate det kalde arbeidet til maskinene. Selv kan vi bedrive omtenksomt og modig varmt arbeid. Sørge for at vi setter i gang en *global menneskelig oppvarming* – på tvers av bransjer og politiske skillelinjer. Samarbeide om å løse de virkelig store samfunnsutfordringene: Avhengighet, fattigdom, mobbing, selvskading, grådighet og krig. Vi kan begynne å bygge solid emosjonell kjernemuskulatur så vi står stødigere når det stormer.»

Av Kathrine Aspaas

Ytring, www.nrk.no 4. mars 2018. Utdrag

Lisa Aisato: «Jeg så deg på insta» i boka *Til ungdommen*, 2018

Vår

Allerede på lang avstand kunne han se at det var noe som var forandret ved henne. Han satt på den lille kafeen ved det samme bordet hvor de hadde møttes hver ettermiddag det siste året. Han så ut på den hvite gaten hvor folk kjempet seg frem mot snestormen med hendene for ansiktet. Han tenkte på at hun kom senere enn hun pleide, og selv før han så henne, ble han fylt av en ubestemmelig, smertelig uro. Og så snart han fikk øye på henne, gled en knugende, dump fornemmelse av angst inn over ham. Som vanlig kom hun fra det motsatte fortauet og skrådde over gaten på tross av alle trafikkregler. Hun var også kledd som vanlig, alt var nøyaktig som det pleide å være, og likevel var det hele så tungt og uvirkelig, som om det var mange år siden han sist hadde sittet her ved vinduet og sett henne komme, og følt at bare synet av henne tok fra ham den uroen han alltid følte når hun ikke var hos ham.

Hun tok av seg hatten og kåpen, og trampet sneen av føttene. Kinnene hennes var røde og friske. En pust av ungt vintervær sto omkring henne da hun gikk gjennom lokalet. Hun så ikke på ham da hun sa goddag, og hun satte seg overfor ham, istedenfor som hun pleide, på stolen ved siden av ham. Hun lo mye, og snakket ivrig om hvor kaldt det var og hvor friskt det var ute allikevel. Hun rettet på håret og holdt hendene bort til radiatoren under vinduet for å varme dem, og fremdeles så hun ikke på ham. Hjertet hans banket tungt, bedøvet. Han var tørr i munnen. Han følte det som om han sto og så på et tog som kjørte bort, og som han absolutt skulle ha vært med. Det gjaldt liv eller død å komme med det toget, det var det siste som gikk, det siste for ham. Han så ut i luften og lot henne snakke. Han satt og mistet henne bit for bit, og hadde ingen mulighet for å nå henne lenger. Han skulle aldri mer røre henne, aldri mer kysse henne. Han kunne ikke ta hånden hennes og si: ta det nå med ro, jenta mi – hun var mer uoppnåelig enn før han lærte henne å kjenne.

Hun sa: Har du lagt merke til at det er begynt å bli vår? Nei, sa han. Hun lo. Han så at hun var svært nervøs og svært lykkelig. Han hadde sett henne slik en gang før, men da så hun gjerne på ham. Øynene hennes var store og

nesten helt sorte. Han tenkte: hun er meget vakker.

Hvorfor sitter vi bestandig her, egentlig, sa hun høyt, det er virkelig kjedelig her. Ja, kanskje, sa han, og han tenkte: dette er altså kjærlighetens risiko. Og et sted i hjernen hans hamret det: du ser henne aldri mer, du ser henne aldri mer.

Orkesteret begynte å spille. Begge to tidde. Han følte det som om han hadde sagmugg i munnen, selv den mest alminnelige setning var han ute av stand til å forme. Hun så ut av vinduet og rødmet langsomt, som om det ble tent et stort lys inne i henne. Det er god kaffe, sa hun langsomt. Han svarte ikke. Han tenkte: så dum hun er. Ordene hang og dirret i luften omkring dem. God kaffe, god kaffe, vrengete musikken. God kaffe, slynget rommet tilbake, som om hun hadde ropt det himmelhøyt. Den tåpelige setningen fortsatte å ringe i ørene deres uten medlidenhet, hele kroppen hennes ble het og tung av ubehag. Hele tiden så han på henne, uten å røre på seg eller snakke. Så gjorde hun plutselig en hjelpeløs bevegelse med hendene og møtte blikket hans. Ansiktet hennes var aldeles nakent og skyldbetyngt, som hos et barn som har gjort noe galt. Så sa han: Du er forelsket. Og det store, hemmelighetsfulle lyset ble tent igjen et sted dypt inne i henne. Ja, hvisket hun.

Jeg kan dø, tenkte han, men hvorfor skal jeg dø for henne? Hun er avgjort dum, og om femti år er hun bare en tørr, gammel mumie, hvilken betydning har det egentlig?

Blikket hennes gled ut over sneen. Jeg er forelsket, sa hun og så ut som hun skulle til å le og gråte. Hjertet hans dunket som en utslitt, gammel motor, som ikke har noe å trekke lenger, men bare fortsetter å gå fordi en eller annen har satt den i gang.

Hun reiste seg og rakte frem hånden. Hun ville si noe trøstende, noe om å være venner tross alt, men han så ikke på henne lenger, og han tok ikke hånden hennes. En anelse av smerte og forundring gled over trekkene hennes et øyeblikk, så snudde hun seg nølende og urolig bort fra ham og gikk. Men da hun var kommet ut på gaten, rev hun hatten av og vendte ansiktet rett mot stormen. Så gikk hun bort fra ham, fort og lett, med en ganske ung pikes uferdige, overdrevne ynde.

Han rørte seg ikke, men sank liksom sammen i kroppen. Det begynte å bli mørkt, stormen hadde lagt seg. En kelner banket ham på skulderen: Unnskyld, regningen!

Av Tove Ditlevsen

Fra/frå Den fulde frihed, 1944

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
utdanningsdirektoratet.no